

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ  
ПЕРСОНАЛОМ»**

**Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут**



МАУП

Кафедра Управління персоналом, економіки праці та публічного управління



Схвалено на засіданні кафедри  
УПЕППУ

Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри

  
Ганна ПОПОВА

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»***

Спеціальності: **051 Економіка**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Економіка»**

Спеціалізація: \_\_\_\_\_

**Розробник силябусу навчальної дисципліни:**

*Беззубко Лариса Володимирівна* - доктор наук з державного управління, професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

**Викладач:**

*Беззубко Лариса Володимирівна* - доктор наук з державного управління, професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Силябус розглянуто на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління  
Протокол №1 від 26.08.2025р.

## Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Економіка підприємства
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	8 кредити/240 год. Лекції: 62 год. Практичні заняття: 46 год. Самостійна робота: 132 год.
Термін вивчення дисципліни	3,4 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	<a href="https://chern.maup.com.ua/silabusi-obov-jazkovih-navchalnih-disciplin-ekonomika-pershij-bakalavrskij-riven/">https://chern.maup.com.ua/silabusi-obov-jazkovih-navchalnih-disciplin-ekonomika-pershij-bakalavrskij-riven/</a>

## Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація

П.І.Б. викладача	Беззубко Лариса Володимирівна
Науковий ступінь	Доктор наук з державного управління
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Дисципліни, які викладає НПП	Державне та регіональне управління, Антикризове управління, Економічна політика та соціальна відповідальність, Цифрова трансформація бізнесу
Напрями наукових досліджень	Економіка, економічний аналіз, державне управління, місцеве самоврядування
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: <a href="https://orcid.org/0000-0003-1401-1694">https://orcid.org/0000-0003-1401-1694</a> Профіль Google Академія: <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=dZA35PQAAAAJ&amp;hl=ru">https://scholar.google.com.ua/citations?user=dZA35PQAAAAJ&amp;hl=ru</a>
<b>Контактна інформація викладача:</b>	
Е-mail:	-
Контактний тел.	-
Портфоліо викладача на сайті кафедри	<a href="https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/2024_bezzubko-l.v.-portfolio_-1.pdf">https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/2024_bezzubko-l.v.-portfolio_-1.pdf</a>

### 1. Структура курсу

## **1.1 Анотація курсу**

У сучасному динамічному ринковому середовищі зростає потреба у фахівцях, які володіють системними знаннями з економіки підприємства. Дисципліна спрямована на формування у здобувачів умінь аналізувати господарську діяльність підприємств, ефективно використовувати ресурси, оцінювати економічні результати та обґрунтовувати управлінські рішення. Курс є особливо актуальним для здобувачів, які планують працювати у сферах бізнесу, виробництва, ІТ, будівництва та маркетингу, де економічна ефективність діяльності підприємства є ключовою умовою конкурентоспроможності.

**1.2 Предмет вивчення курсу:** економічні відносини та процеси, що виникають у діяльності підприємства в умовах ринкової економіки, пов'язані з формуванням і використанням ресурсів, виробництвом і реалізацією продукції, формуванням витрат, доходів і фінансових результатів, а також забезпеченням економічної ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

**1.3 Мета курсу** - формування системи базових знань з теорії і практики економіки підприємства, вивчення теорії та практики господарювання на рівні підприємства, конкретних форм і методів господарювання, принципів формування та використання виробничого потенціалу, взаємодії всіх видів ресурсів, ефективності господарсько-комерційної діяльності.

### **1.4 Завдання навчальної дисципліни:**

дати змогу отримати студентам знання про дії ринкового механізму економіки, навчити їх творчо підходити до розв'язання різноманітних завдань на рівні підприємства, прищепити вміння набувати нові спеціальні знання, сприяти формуванню економічного мислення відповідно до вимог ринкової економіки, допомогти засвоїти методику проведення економічних досліджень, навчити економічно обґрунтовувати прийняття господарських рішень.

### **1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни**

#### **Пререквізити:**

ОК6 Економічна теорія.

#### **Постреквізити:**

ОК20 Міжнародна економіка;

ОК24 Управління проектами та процесами.

### **1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані

результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

### **1.7 Очікувані (програмні) результати навчання (ПРН).**

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

## **2. Зміст навчальної дисципліни**

### **Змістовий модуль 1.**

#### **Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання**

Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Нормативно-правові основи функціонування підприємств. Види підприємств, їх характеристика. Об'єднання підприємств. Роль і місце підприємств в структурованому ринковому середовищі.

#### **Тема 2. Основи підприємницької діяльності**

Зміст і поняття підприємницької діяльності. Історія розвитку підприємницької діяльності. Форми здійснення підприємницької діяльності. Характеристика цілей, завдань, суб'єктів і об'єктів підприємництва. Особливості формування внутрішнього і зовнішнього підприємницького середовища. Поняття і зміст інтрапренерства. Культура підприємницької діяльності. Державна підтримка підприємницької діяльності. Договірна діяльність у сфері підприємництва.

#### **Тема 3. Управління підприємствами**

Сутність процесу управління підприємством. Функції управління, їх характеристика. Методи і моделі управління підприємством. Організаційні структури управління підприємствами, їх види і детальна характеристика. Принципи ефективної побудови організаційних структур управління виробництвом. Виробнича структура підприємства, її характеристика. Принципи формування ефективної виробничої структури підприємства.

#### **Тема 4. Персонал підприємства**

Поняття персоналу, його класифікація. Характеристика персоналу підприємства за професійно-кваліфікаційною ознакою. Особливості встановлення норм і нормативів праці на підприємстві. Визначення потрібної чисельності персоналу на підприємстві. Показники руху персоналу на підприємстві. Кадрова політика підприємства. Створення ефективної системи

управління персоналом на підприємстві.

### **Тема 5. Продуктивність, мотивація та оплата праці**

Поняття мотивації праці, її зміст і види. Методи підвищення вмотивованості праці. Теорії мотивації. Соціально-економічна сутність заробітної плати. Особливості організації оплати праці на підприємстві. Тарифна система оплати праці на підприємстві. Форми і системи оплати праці на підприємстві. Особливості оплати праці бригадної роботи. Особливості преміювання працівників. Продуктивність праці: поняття і види. Методи обчислення продуктивності праці, їх переваги та недоліки, сфера застосування. Фактори зростання продуктивності праці та оцінка її динаміки.

### **Тема 6. Капітал і виробничі фонди підприємства**

Сутність капіталу, його класифікація. Характеристика основних виробничих фондів, їх склад і структура. Особливості обліку й оцінки основних виробничих фондів. Переоцінка основних виробничих фондів. Поняття амортизації, методи нарахування амортизації об'єкта основних засобів. Поняття зносу, методи його розрахунку. Показники ефективності використання основних фондів. Напрямки підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємством.

## **Змістовий модуль 2.**

### **Тема 7. Нематеріальні ресурси та активи**

Поняття нематеріальних ресурсів, їх види та характеристика. Поняття нематеріальних активів та особливості їх обліку. Оцінка нематеріальних активів підприємства. Методи і способи оцінки нематеріальних активів підприємства. Амортизація нематеріальних активів. Фактори, що запобігають ефективному створенню нематеріальних активів підприємством.

### **Тема 8. Оборотні кошти підприємства**

Поняття, склад і структура оборотних коштів підприємства, джерела їх формування. Особливості нормування оборотних коштів на підприємстві. Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства. Напрямки підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.

### **Тема 9. Інвестиційні ресурси підприємства**

Поняття інвестиційних ресурсів, їх види і класифікація. Джерела фінансування інвестицій. Поняття інвестиційного циклу, його складові елементи. Поняття, види і стадії інвестиційних проектів. Особливості вітчизняного інвестиційного проектування. Методи і способи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Поняття ризику при здійсненні інвестиційної діяльності підприємства. Методи оцінки ризикованості інвестиційних проектів, їх переваги та недоліки. Особливості управління системою ризиків на підприємстві. Напрямки підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємством.

### **Тема 10. Інноваційні процеси на підприємстві**

Зміст інноваційної діяльності, форми її інвестування. Види і напрямки інноваційної діяльності. Інноваційні цикли і показники дифузії новацій на підприємстві. Інноваційний потенціал підприємства і показники його оцінки. Інноваційний проект: поняття, етапи здійснення, оцінка ефективності з

урахуванням ступеня ризику. Напрямки підвищення ефективності здійснення інноваційної діяльності на підприємстві. Особливості державного регулювання інноваційної діяльності.

#### **Тема 11. Витрати і ціни на продукцію**

Поняття витрат, їх класифікація та роль. Поняття собівартості продукції. Особливості калькуляції собівартості продукції на підприємствах. Методи калькуляції собівартості продукції на підприємстві. Напрямки зменшення собівартості продукції на підприємстві. Показники оцінки витратності виробництва. Поняття цін, їх види та функції. Методи ціноутворення. Вибір стратегії ціноутворення на підприємстві.

#### **Тема 12. Особливості організації виробництва**

Основні положення теорії організації виробництва. Виробничий процес і принципи його організації. Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика. Виробничий цикл і його структура. Методи розрахунку виробничого циклу. Організація потокового виробництва. Організація автоматизованого виробництва. Гнучке інтегроване виробництво.

#### **Тема 13. Результати господарської діяльності підприємства та оцінка його ефективності**

Виробнича програма підприємства і показники оцінки обсягу продукції. Поняття якості продукції та методи її оцінки. Поняття конкурентоспроможності продукції і методи її оцінки. Поняття доходу та прибутку як основних показників виробничо-господарської діяльності. Особливості здійснення багатофакторного аналізу прибутку. Поняття фінансової діагностики підприємства та оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства в ринковому середовищі.

### **3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання**

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальнонавчаних програм та операційних систем, таких, як програми презентацій Microsoft PowerPoint, Open Office Impress, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ здобувачів вищої освіти до Інтернету.

### **4. Форми і методи навчання**

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всевітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із

доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено індивідуальні завдання та виконання курсової роботи.

### 5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

**Оцінювання знань здійснюється відповідно до:**

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlbj>

2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyye>

#### Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях	2	7	14
Виконання завдань для самостійної роботи	2	7	14
Виконання модульної роботи	20	2	40
Виконання ІНДЗ	30	1	30
Іспит		1	40
<b>Разом:</b>			<b>138</b>
138:100 = 1,38. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,38 = загальна кількість балів			

#### 5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях з 7 тем.*

**Критерії оцінювання:**

- правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 1 балу;
- аудиторна присутність – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків);
- відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків).

Максимальна кількість балів за одну роботу – **2 бали.**

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **14 балів.**

#### Зміст практичних завдань

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		ГОДИН
1	Оцінка та амортизація нематеріальних активів підприємства.	6
2	Особливості нормування оборотних коштів на підприємстві. Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства.	6
3	Методи і способи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Методи оцінки ризикованості інвестиційних проектів.	8
4	Інноваційні процеси на підприємстві.	6
5	Особливості калькуляції собівартості продукції на підприємствах. Методи ціноутворення.	6
6	Методи розрахунку виробничого циклу. Організація потокового та автоматизованого виробництва.	6
7	Поняття фінансової діагностики підприємства та оцінка фінансово-економічного стану підприємства.	8
Разом		46

### 5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт з 7 тем.

#### Критерії оцінювання:

- змістовність – 1 бал.
- відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – **2 бали**.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – **14 балів**.

#### Зміст завдань для самостійної роботи студента (СРС)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ринок і продукція	18
2	Витрати на виробництво та реалізацію продукції.	18
3	Інвестиції.	18
4	Інноваційна діяльність.	18
5	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	20
6	Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.	20
7	Економічна безпека та антикризова діяльність.	20
Разом		132

### 5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається **в кінці вивчення змістових модулів** і здійснюється у вигляді виконання завдань-тестів за тематикою відповідного змістового модуля. **Під час модульного контролю оцінюється** відсоток правильних відповідей на тестові завдання.

**Максимальна кількість балів - 20 балів.**

#### **5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання**

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формою самостійної роботи здобувача і виконуються в наступному вигляді:

1. Курсова робота (оцінюється як окрема освітня компонента – від 0 до 100 балів).

2. Есе, тези доповідей, наукова стаття в фаховому збірнику, участь в наукових конференціях тощо.

3. Участь в програмах неформальної/інформальної освіти, проходження онлайн курсу від Prometheus тощо.

Згідно з ОПП «Економіка» опанування дисципліни передбачає виконання здобувачем курсової роботи. Метою курсової роботи є закріплення та поглиблення студентами теоретичних знань, набуття навичок самостійної роботи з навчальною та спеціальною літературою з управління проектами. Інформація щодо тематики, оформлення, виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Економіка підприємства» міститься в *Методичних рекомендаціях щодо підготовки та оформлення курсових робіт з дисципліни «Економіка підприємства»* на сайті кафедри.

**Під час виконання ІНДЗ оцінюються такі компоненти:**

- Слайди до відповіді/презентації – 5 балів
- Повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів
- Якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 бали
- Самостійність та креативність – 10 балів

**Максимальна кількість балів - 30 балів.**

#### **5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

*Іспит, залік.* Відбувається у формі екзамену та заліку згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Північноукраїнському інституті МАУП»

<https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/polozhennja-pro-ocinjuvannja-navchalnih-dosjagnen-zdobuvachiv.pdf>

**Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:**

1. Економічна сутність основних засобів підприємства. Поняття, склад та класифікація основних фондів підприємства.
2. Поняття основних фондів підприємства. Облік та оцінка основних фондів.
3. Загальна характеристика основного капіталу.

4. Види зносу основних фондів: фізичний та моральний.
5. Класифікація основних фондів: за функціональним призначенням, за характером участі у виробничому процесі та за використанням.
6. Виробнича структура основних фондів, чинники, що впливають на неї.
7. Сутність поняття «амортизація» основних фондів.
8. Амортизація основних фондів та методи її нарахування.
9. Економічне обґрунтування терміну корисного використання основних фондів.
10. Види відтворення основних фондів: просте та розширене.
11. Види вартісної оцінки основних фондів.
12. Показники, які характеризують стан та використання основних фондів.
13. Методи усунення фізичного та морального зносу.
14. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.
15. Сутність процесу амортизації основних фондів підприємства.
16. Показники ступеня зносу та відновлення основних фондів.
17. Поняття «виробнича потужність підприємства».
18. Види та методика розрахунку виробничої потужності підприємства.
19. Ремонт та відтворення основних фондів, види ремонтів та їх фінансування.
20. Напрямки поліпшення використання виробничих потужностей підприємства.
21. Сутність оборотних коштів підприємства. Класифікація оборотних фондів.
22. Поняття «оборотні засоби підприємства». Кругообіг оборотних коштів. Складові елементи фондів обігу.
23. Матеріальні ресурси підприємства та показники їх використання: матеріаломісткість, матеріаловіддача, коефіцієнт використання матеріальних ресурсів.
24. Економічна сутність оборотних коштів.
25. Джерела формування оборотних коштів.
26. Характеристика процесу нормування оборотних коштів підприємства. Методи нормування.
27. Склад та структура оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних засобів на підприємстві.
28. Визначення потреби підприємства в оборотних коштах.
29. Нормування виробничих запасів та незавершеного виробництва.
30. Поняття «норми» та «нормативу» оборотних засобів.
31. Обчислення нормативу оборотних коштів у запасах готової продукції на складі та у витратах майбутніх періодів
32. Ознаки класифікації оборотних коштів підприємства.
33. Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів.

34. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства.
35. Визначення абсолютного та відносного вивільнення або додаткового залучення оборотних коштів.
36. Джерела і шляхи економії матеріальних ресурсів.
37. Вплив оборотності оборотних коштів на кінцеві результати роботи підприємства.
38. Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства.
39. Методи оцінки окремих елементів оборотних коштів.
40. Сучасна політика ресурсозбереження та ефективність її здійснення.
41. Персонал підприємства, його склад і структура.
42. Класифікація персоналу підприємства.
43. Кадрова політика підприємства і управління персоналом.
44. Набір, підготовка і перепідготовка персоналу підприємства.
45. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві.
46. Баланс робочого часу одного середньооблікового працівника.
47. Показники руху робочої сили на підприємстві.
48. Продуктивність праці, показники та методи її вимірювання.
49. Планування продуктивності праці.
50. Мотивація як стимулювання до високопродуктивної праці, її моделі і методи.
51. Організація праці на підприємстві.
52. Нормування праці на підприємстві.
53. Кадрова політика підприємства.
54. Система управління персоналом на підприємстві.
55. Форми і системи оплати праці на підприємстві.
56. Тарифна система оплати праці на підприємстві.
57. Особливості преміювання працівників.
58. Фактори зростання продуктивності праці та оцінка її динаміки.
59. Соціально-економічна сутність заробітної плати.
60. Чинники, що впливають на зміну професійно-кваліфікаційного складу кадрів підприємства.
61. Поняття витрат підприємства.
62. Види витрат за видами діяльності.
63. Собівартість продукції підприємства, її види.
64. Витрати, які включаються до виробничої собівартості.
65. Класифікація витрат за економічними елементами.
66. Поняття кошторису витрат виробництва.
67. Калькулювання собівартості продукції, її методи. Перелік статей калькуляції.
68. Класифікація витрат підприємства за різними ознаками.
69. Поняття собівартості продукції. Методи її визначення.
70. Шляхи зниження собівартості в умовах ринкової економіки.

- 71.Класифікація операційних витрат: з метою визначення фінансового результату та з метою обґрунтування прийняття економічних рішень підприємства.
- 72.Характеристика операційних витрат підприємства.
- 73.Економічна сутність поточних витрат підприємства, їх склад.
- 74.Безбитковість роботи підприємства: поняття, показники, та розрахунок точки безбитковості.
- 75.Управління витратами на підприємстві.
- 76.Планування собівартості продукції по факторним методом.
- 77.Індексний метод розрахунку зниження собівартості продукції.
- 78.Показники оцінки витратності виробництва.
- 79.Методи калькуляції собівартості продукції на підприємстві.
- 80.Напрямки зменшення собівартості продукції на підприємстві.

### Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
75-81	<b>C</b>		
68-74	<b>D</b>	задовільно	
60-67	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 6. Політика курсу:

Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Північноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»):

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача під час практичних занять;
- робота в команді;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;

презентації та доповіді мають бути авторськими та оригінальними; вся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

### **Рекомендовані джерела (література):**

#### *Основні джерела:*

1. Економіка підприємства: підручник (2 видання) / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2024. 700 с.

2. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Ширяєва Л.В. Економіка підприємства: Практикум (збірник задач і виробничих ситуацій). Київ: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.

3. Положенцева К.Л. Економіка і організація інноваційної діяльності: Лекційний курс. Харків: ТОВ «ПромАрт», 2023. 126 с.

#### *Додаткові:*

1. Беззубко Л. В. Економіка та управління бізнесом: мультидисциплінарний навч. посіб. / Л. В. Беззубко, К. Л. Положенцева, Г. Ю. Попова, Д. В. Положенцев. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2026. 490 с.

#### *Інформаційні ресурси:*

1. Сайт Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.

2. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua>.

4. Наукова періодика України; Нац. бібл. України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

5. Офіційний веб-сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України. URL: <http://www.ukrproject.gov.u>.

6. Офіційний веб-сайт Української асоціації управління проектами. URL: <http://upma.kiev.ua/index.php?lang=ukrainian>.